

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Poštno ček. račun: štev. 24/12410

Cena: Posamezna štev. L 25
Naročnina: Mesečna L 110
Za inozemstvo: Mesečno L 190

Leto V. - Štev. 9

Gorica - 26. februarja 1953 - Trst

Izhaja vsak četrtek

NAŠE TEŽAVE

Ko človek motri življenje naše narodne manjšine na Tržaškem in Goriskem, vidi, koliko silnih težav mora prebroditi dan na dan. Kljub temu smo zapisali, da slovenski katoličan ne klone zato, ker veruje v svoje ideale. Pri tem nas je zelo razveselilo in iznenadilo pismo, ki smo ga prejeli iz Trsta, pismo, ki govori ravno o težavah tržaških katoliških Slovencev in kako jim oni kljubujejo. Da bo razveselilo tudi druge, ga tu vsaj deloma priobčujemo.

LEPI OBETI V TRSTU

Za pustno nedeljo so nas Svetoivančani v Trstu presenetili z imenitno uspešno dramatsko predstavo. Šele ob tej priliki smo zvedeli, da že nekaj mesecev deluje v okraju nova mladinska organizacija — Slovensko društvo. To novo kulturno ognjišče zbira čedno skupino somišljenikov na tedenske izobraževalne sestanke, ima že tudi neke odseke, teh eden je igralska družina. Koliko ti mladi igralci in igralke zmorej in obetajo, je pokazal baš njih prvi nastop. V nabito polni dvorani so dali Molière-ovo komedijo Namišljeni bolnik in občinstvo je imelo sijajen umetniški užitek. Četudi ne naštevamo posameznih vlog in njihov nosilcev, ne bo pretirano, če vsem od kraja priznamo odlične uspeh in nadpovprečne igralske sposobnosti. Ponovitev so določili na pustni tork. Vredno pa bi bilo pognesti to uprizoritev tudi izven mesta po vaseh, kjer imajo kako dvorano. Za osnivanje in delovanje novega društva in za vodstvo dramskega odseka posebej gre glavna zasluga izklesanemu prosvetnemu delavcu gospodu profesorju R. Fajsu, ki je predstavo režiral in sam igral eno izmed vlog.

Svetoivanski mladini je treba čestitati k uspehu in jo postaviti za zgled drugim mestnim okrajem. Na Tržaškem smo vajeni slišati jalovo pesem, da se zaradi izredno razširjene pokvarjenosti, zmaterializiranosti in politične zagrizenosti med našim ljudstvom ne da nič zgraditi na krščanskih temeljih. Toda marsikje so poskusi organiziranja že ovrgli ta pesimizem — tako na Bazovici in v Mačkouljah, tako tudi lepò se razvijajoča Vincencijeva konferenca v mestu, pod vodstvom neutrudne prof. dr. L. Abramove, dalje krožki Katoliške akcije duhovnikov in dijakinj, pod vodstvom duhovnikov-profesorjev Vrečarja, Jamnika, Prešerna, zadnji čas celo skavtsko gibanje med mlajšimi pod vodstvom prof. dr. ja Bereeta. Končno je zdaj tudi pri Sv. Ivanu led prebit. Vsi ti uspehi dokazujejo, da imamo sredi sodobne Sodome in Gomore vendarle še nekaj zdrave in pogumne mladine, ki je pripravljena hoditi in kulturo graditi po preizkušenih izročilih očetov. Ta izročila so krščanska.

OVIRE IN TEŽAVE V TRSTU

Žetev bi bila lahko kljub obilju ljulke precejšnja, le delavcev-organizatorjev je premalo, še večji križ pa je z lokali. Polno delavoljnih sil med našimi sposobnimi in žilavimi intelektualci ostaja neizkoriščenih, ker jih tepejo razne socialne nadloge, zlasti stanovanjska slika. Kako boš izven poklicne zaposlitve še kaj delal v organizacijah, če leta in leta zgubljaš čas z iskanjem kvartirja ali če imaš kak brlog na enem koncu mesta, menzo na drugem koncu, službo pa v tretjem koncu? — Ali če ti je pri sedanjih

dimu, da vera v ideale ni še umrla pri naši mladini. Odprlo pa je staro rano, ker je pokazalo, kako nič razumevanja ni za potrebe katoliških Slovencev tudi pri večini sicer katoliško mislečih Italijanov ne samo v Trstu, nego povsod. Saj isto, kar je tu pisec navedel za Trst, velja za Gorico. Tudi tukaj čutimo skoro iste težave: delavcev-organizatorjev je premalo, lokalov za naše organizacije, za naše prireditve ni, podpor, ki so jih sodržavljanji italijanskega porekla deležni v toliki meri, ni za Slovence niti trohice. Nasprotno, še to, kar nam je ostalo, si lasti italijanska večina (Alojzijevišče in Sirotišče).

HOČEMO VZTRAJATI

Če bi ne bila v nas vera v krščanske in narodne ideale tako velika, bi gotovo vrgli puško v koruzo. Toda tega ne storimo in nočemo storiti. Poiskati si hočemo pomoči. Nekateri zgledi so nam že pokazali, kje jo je najti: predvsem v samopomoči. Naši predniki v Trstu in v Gorici so zgradili ponosne stavbe za svoje organizacije predvsem iz lastnih sredstev: zrno k zrnu pogača. Potem pa se hočemo nasloniti tudi na pomoč naših sorojakov po svetu in pa prijateljev, ki jih kljub vsemu še vedno imamo. Pravičnost ni še umrla. Tudi med italijanskim narodom je še vedno nekaj; tudi med zavezniški v Trstu se najde še kdo, ki ima čut za trpljenje Slovencev v preteklosti in v sedanjosti.

V veri v svoje ideale in v zaupanju na samopomoč in na pomoč sorojakov in prijateljev po svetu hočemo graditi krščansko in slovensko kulturo na tem koščku naše zemlje vsem oviram nakljub.

EVROPSKA SKUPNOST

Različno stališče med Francijo in Nemčijo

Vprašanje evropske skupnosti postaja vedno bolj pereče. Združene države so dale razumeti, da je skrajni čas, da se ta skupnost uresniči, ali pa da bodo porabile svoje težke milijone v kake druge, vse bolj koristne namene. Prizadeti evropski narodi so te vljudne, a povsem jasne grožnje Združenih držav dobro razumeli ter se začeli diplomatsko bolj gibati, da bi zamujeni čas vsaj nekoliko nadomestili.

Kmalu po obisku ameriškega zunanjega ministra Dullesa so se podali v London francoski ministrski predsednik Mayer, zunanji minister Bidault in minister za gospodarstvo Buron. Odsli so, da bi pred ratifikacijo evropske obrambne pogodbe dobili od Angležev bolj izdatnih garancij. Francozi se namreč bojijo, da skriva ta pogodba mnoge nevarnosti zanje. Bojijo se, da bi utegnili Nemčija vsled svoje industrijske moči zavzeti vodilno vlogo v evropski skupnosti ter potegniti evropske narode v kake nevarne pustolovščine napram Poljski, oziroma Sovjetski zvezi. Kakor je znano, Zapadna Nemčija noče priznati sedanjih vzhodnih mej, ki so bile v Potsdamu v resnici le provizorično določene.

To je glavni razlog, ki sili Francijo, da zahteva od Anglije bolj trdno povezanost z evropsko obrambno zvezo, ker upa, da bo na ta način mogla odtehtati nemško premoč. Tudi na gospodarskem področju želi Francija tesnejšega sodelovanja z Anglijo, posebno pa želi, da bi Anglija revidirala svoje izvozne odnose ter bolj na široko odprla vrata francoskim izdelkom.

Zdi se, da Francija pri teh razgo-

vorih ni veliko dosegla. Anglija noče o kakem vstopu v evropsko obrambno skupnost ničesar slišati, izgovarjajoč se z dolžnostmi, ki jih ima do svojega imperija. Poleg tega garantira za varnost Francije že kot članica atlantske zveze. Pripravljeni je nadalje nuditi svojo pomoč pri izvežbanju evropske vojske ter držati nekaj svojih sil na evropskem kontinentu. Zdi se, da je tudi voljna, podpreti Francijo pri zahtevi, da bi se veljavnost atlantske zveze podaljšala od 20 let na 50 let, torej na dobo, ki jo predvideva evropska obrambna pogodba.

Sicer pa je ta pogodba še vedno na visokem morju in je vprašanje, če bo sploh prispela kdaj srečno v pristan. Dodatni predlogi k tej pogodbi, ki so jih izdelali Francozi, so baje taki, da jih Nemci ne bodo hoteli podpisati. Z nemške strani se namreč trdi, da so ti protokoli obrambno pogodbo bistveno spremenili.

Kaj več jasnosti v tem oziru bo prinesla, kakor upamo, konferenca zunanjih ministrov šestih držav, ki pripadajo k evropski obrambni skupnosti. Ta konferenca se je pričela zadnji tork (24. 2.) v Rimu.

NAMESTNIKI ZUNANJH MINISTROV Grčije, Jugoslavije in Turčije so začeli pretekli teden sestavljati prijateljsko pogodbo med temi tremi državami. O tej pogodbi se govori, da ne bo vsebovala nobenih vojaških določil in da bodo pristopile k njej tudi druge države. Pogodbo so sklenili v tork v Atenah, v petek 27. t. m. jo bodo pa podpisali v Ankari.

Na Daljnem Vzhodu postaja položaj zopet negotov

Vprašanje, o katerem se posebno na Angleškem veliko razpravlja in piše, je vprašanje Daljnega Vzhoda, ki je postalo vsled Eisenhowerjeve deblokacije otoka Formoze posebno aktualno.

Angleže je deblokacija Formoze zelo neprijetno razburila. Njihov tisk je začel takoj opozarjati na nevarnost, da se utegne zaradi te nepremišljene poteze razširiti vojna na Daljnem Vzhodu. Angleži so mnenja, da boj na Koreji in sploh v Aziji ni

Druga postna nedelja

Iz svetega evangelija po Mateju (17, 1-9)

Tisti čas je vzel Jezus s seboj Petra, Jakoba in njegovega brata Janeza, jih peljal posebej na visoko goro in se pred njimi spremenil: obraz se mu je zasvetil ko sonce, in njegova oblečena se postala bela kakor sneg. In glej, prikazala sta se mu Mojzes in Elija in sta govorila z njim. Oglasil pa se je Peter in rekel Jezusu: »Gospod, dobro je, da smo tukaj; ako hočeš, naredimo tukaj tri šotore: tebi enega, Mojzesu enega in Eliju enega.« — Ko je še govoril, glej, jih je obsenčil svetel oblak in glej, glas iz oblaka je rekel: »Ta je moj ljubljani Sin, njega poslušajte.« — Ko so učenci to slišali, so padli na svoj obraz in se silno bali. Jezus pa je pristopil, se jih dotaknil ter jim rekel: »Vstanite in ne bojte se.« — Ko so pa oči povzdignili, niso videli nikogar razen Jezusa samega. Ko so šli z gore, jim je Jezus zapovedal: »Nikomur ne pravite tega, kar ste videli, dokler Sin človekov od mrtvih ne vstane.«

*

POVELIČANI KRISTUS

Saj bi človek alelujo zapel, ko ne bi bili v polnem postnem času. Jezus se je spremenil. Noč je prešla, nebo je zažarelo, v ozračju je bobnelo, zemlja se je tresla, ko je Jezus med nebom in zemljo bil ves bliščeč in spremenjen na gori. Jezus kakor sonce lep, Jezus odsev Očeta, žar večne luči, kralj veličastva, sonce pravice. Je to še Jezus?

Neposredno pred spremenjenjem na gori je Kristus govoril učencem o trpljenju in križu. Luka v poročilu pravi, da je bilo osem dni po govoru o njegovem in našem križu. Znamenje, kako je trpljenje povezano s poveljanjem.

V tretje stoletje sega izročilo, da se je spremenjenje Gospodovo izvršilo na gori Tabor, katero evangelij preprosto imenuje »visoko goro«. Sredi Galileje stoji, v severozapadnem oglu Ezedrelonske planote, vzhodno od Nazareta. Kakor mogočen altar stoji.

Krasen poletni večer je. Nebo brez oblaka, sonce se po vročem dnevu polagoma bliza zahodu, hribi v daljavi so vijolično pobarvani in polagoma se zgiblajo v večernem mraku. V tej večerni tihozi se dviga na goro mala skupina ljudi. V takih idiličnih trenutkih je duša še posebej razpoložena za pogovor z Bogom, za duhovne stvari.

Samo tri učence je Gospod za ta večer izbral kot spremljevalce na

goro. Njegovi prvi prijatelji so: Peter, prvi po oblasti, Jakob, prvi v mučeništvu, Janez, prvi po ljubezni. Ti trije so smeli edini biti priča obujanja Jajrove hčerke in priča Jezusovega smrtnega boja na Getsemanskem vrtu. Samo ta je resnično pravi prijatelj, ki more z drugim nositi največje srečo in največje trpljenje. Slede mu v velikem pričakovanju nekaj velikega.

Učenci zaspijo. Skozi priprte veke jih zdrami jarka svetloba in močno se prestrašijo. Kaj je? Sredi teme velika luč ob Kristusu. Ob njem dva moža, osvetljena od blišča Gospodovega. Mojzes, postavodajalec Judom, Elija njih največji prerok. Sredi Jezus, Globoko se sklonita v pozdrav pred Kristusom, zakaj »samo ti si sveti, samo ti največji, samo ti Gospod, Jezus Kristus!« Nad Gospodom se napravi oblak, iz njega pa zadoni prečudna beseda: »Ta je moj ljubljani Sin, njega poslušajte!«

*

Poleg vstajenja je spremenjenje največji dogodek v Kristusovem življenju. Apostoli sami nimajo poleg vstajenja nobenega drugega večjega argumenta za dokaz Gospodovega božjega poslanstva kakor spremenjenje. Sam Peter piše: »Na lastne oči smo videli njegovo veličino. Ko je namreč od Boga Očeta prejel čast in slavo, mu je ob veličastnem sijaju došel glas: 'Ta je moj ljubljani Sin, nad katerim imam veselje,' in ta iz nebes došli glas smo mi slišali, ko smo bili na sveti gori« (2 Petr 1,16).

Iz evangelija je jasno, da je spremenjenje v ozki zvezi z njegovim trpljenjem. Pri Cezareji Filipovi je apostolom napovedal svoj veliki petek. Mlada vera učencev, ki so verovali v Mesija, Sina živega Boga, je bila tako pretresena, da se je bilo bati najhujšega. Gospod, ki je dober v svojem usmiljenju in moder v vodstvu svojih, jim je dal pokazati tudi luč velike noči v svojem spremenjenju. Njegovi izbranci so videli vso luč božanstva na Gospodu, ki »mora veliko trpeti in umreti.« Mojzes in Elija sta z njim govorila o njegovem koncu, o smrti. Tako največji osebi SZ spoznata v nasprotju z ljudstvom, zveličavni pomen trpečega Zveličarja. Nebeški Oče sam poseže vmes z jasno besedo, da je od ljudi zavrnjeni Kristus resnično njegov Sin. »Poslušajte ga!« Tudi tedaj, če vaše zemsko pričakovanje razočara in zahteva vere in hoje za njim za svojo težko skrivnost trpljenja: »Poslušajte ga!«

VLOGA „PATRIOTIČNIH“ DUHOVNIKOV v komunističnih državah

Dne 15. oktobra 1952 je italijansko komunistično glasilo »Unità« pisalo, da so številne osebe, ki so prišle v Rim na zborovanje Katoliške akcije, obiskale pri tej priliki sedež komunistične stranke. Časopis dostavlja, da so vse te osebe prijazno sprejeli in jim zagotovili, da »komunistična stranka spoštuje vsa verska prepričanja«.

Ta članek je izšel v okviru splošne komunistične kampanje, s katero si skušajo pridobiti določene kroge katoliške Cerkve, da s tem povzročijo v njej razkol. V okvir te kampanje spada tudi pojav, ki ga opazujemo v vseh komunističnih državah, ko nastopajo razni »patriotični« in »miroljubni« duhovniki, ki se pritožujejo nad zatiranjem cerkvenih oblasti, ki pa v bistvu podpirajo samo komunizem. Marksizem je v resnici popolnoma materialističen in odklanja vsako obliko vere.

Ker so nekatere države pod komunistično oblastjo pretežno katoliške in je za nje komunistična diktatura sorazmerno nova zadeva, so komunisti prisiljeni uporabiti različne metode, da si pokorijo prebivalstvo. Zapreti cerkve in prepovedati bogoslužje bi pomenilo odtujiti si preveliko število tistih industrijskih in kmetijskih delavcev, katerih delo režim nujno potrebuje.

Z ozirom na to spremljata protiversko propagando domnevna strpnost in zatiranje verske svobode. Pri tem zaplenjujejo cerkveno premoženje, cerkvene voditelje pa zapirajo in obsojajo pod različnimi izmišljenimi obtožbami ter z različnimi metodami prisiljujejo, da na skrbno pripravljenih procesih priznavajo svoje »izdaje«. Cilj vsega tega je oslabiliti hierarhično vodstvo Cerkve in izpodkopati zaupanje vernikov vanjo.

ZA »AVTONOMNO CERKEV«

Ustvarili so tudi razna gibanja za sejanje razdora med klerom in verniki, separatistična gibanja, ki slonijo na načetu »divide et impera«. Postavili so trditve, da lahko katoliške cerkve obstajajo ločeno in delujejo neodvisno od svete stolice in podprli to svojo tezo z izjavami raznih duhovnikov in laikov, ki podpirajo režim.

V tem boju proti veri igrajo »patriotični« duhovniki veliko vlogo. Uporabljajo jih, da oslabiljo vpliv škofov, da nasprotujejo Vatikanu, da ustvarjajo shizmo in pripravljajo pot »avtonomni Cerkvi«, ki jo bodo komunistične vlade trpele, dokler jim bo to pač prav.

Rimsko-katoliška cerkev je vedno trdno vztrajala na odklanjanju komunizma, ki

zam poudarja svoje brezverstvo. Katoliška cerkev je mednarodna in je vedno uspešna s svojim nasprotstvom proti raznim poskusom za duhovno podjarmljenje njenih duhovnikov in vernikov; njeni stiki s tujino ji dajejo moč, ki je »narodne« cerkve ne poznajo. Vera katoliške Cerkve ni nobeno vprašanje geografije.

V katoliških cerkvah odstran železne zavese je ustanavljanje organizacij duhovnikov odpadnikov za komunistične vlade nad vse važna stvar. Komunistični režim se trudi, da te duhovniške organizacije podpira njegovo zunanjo in notranjo politiko, z njihovo pomočjo upa, da bo lahko zavladal nad njihovimi verniki.

Stališče rimsko-katoliške cerkve do odpadnikov je objavil vatikanski radio 19. oktobra 1951.

»PATRIOTIČNI« DUHOVNIKI NA OGRSKEM

Na Madžarskem so ustanovili Narodni odbor »Miru« katoliških duhovnikov v avgustu 1950, v trenutku, ko so se vršila pogajanja med episkopatom in vlado glede odnosov med Cerkvijo in državo. Odpadle duhovnike so imenovali na visoka mesta ravnateljev škofijskih

KULTURA

Koledar Svobodne Slovenije

Koledarji so posebno poglavje slovenske kulturne zgodovine. Morda ga ni naroda, pri katerem bi imel zadnjih sto let sem tako važno vlogo. Že sami Mohorjevi koledarji raznih izdaj so bistveno pripomogli k dvigu izobrazbe povprečnega slovenskega človeka. V njih pa je tudi nakopičenega veliko kulturnozgodovinskega gradiva, ki bi ga vreden zgodovinar ne mogel pogrešati.

V družbo slovenskih koledarjev se je častno uvrstil »Koledar — zbornik Svobodne Slovenije«, ki izhaja v Buenos Airesu. Sedaj je izšel petič; ima bogato in tehtno vsebino. V njem srečamo že znana imena argentinskih slovenskih koledarnikov, kot so: dr. Al. Odar, dr. Tine Debeljak, dr. Vinko Brumen, prof. Lojze Gerzinič, Stanko Koeiper, dr. Ivan Ahčin in še mnogo drugih. Zastopani so tudi slovenski književniki od povsod, kjer so se ustavili slovenski begunci: s Tržaškega, s Koroškega, iz Rima, iz ZDA.

Dobra je bila misel, postaviti za uvodnik članek »Emigracijska slovenska knjiga — naša ljubezen in ponos«. Rdeči »kulturniki« se sedaj odrekajo Slovence, ki so proti njim, vsako ljubezen do slovenstva in do slovenske kulture. Članek J. K. je učiinkovito zavrnil to bedasto udrinico zaslepljenih duš. Prijeten vtis napravi na bralca Kerkova poslanica »V znamenju zmage naprej!« Trezno, brez olepšavanja, skoraj suhoparno slika mednarodni položaj, ki ni rožnat, zlasti za Slovence ne; toda iz njegovih besed diha vedra vera v končno zmago resnice in pravice. Skof dr. Rožman pa iz Razodetja črpa za nas vse upanje in moči. Zlata vreden je njegov stavek: »Božje nevidne sile delujejo za naše pojmovanje prepočasi, a delujejo do zadnjega vlakna dosledno.« Iz političnega dela za osvobodjenje narodov, katere je zaslužil komunizem, je poročilo o zborovanju v Williamsburgu v juniju 1952. Slovence je tam zastopal dr. Miha Kerk, ki je na zborovanju imel lep govor. Koledar ga objavlja skupaj z williamsburško protikomunistično izjavo. Razmerje izseljencev do domovine obravnava v čisto filozofskem smislu iz preteklosti in sedanjosti dr. Al. Odar, ki prihaja do zelo pozitivnih zaključkov. Globok in lep je članek dr. V. Brumna »V krepkih dušah je usoda«. Dr. Brumen je s svojim dvoletnim delom tudi v Gorici zapustil lep in še živ spomin; zato bodo naši ljudje radi brali njegove misli, zapisane v poljudnem tekočem jeziku. Prof. Gerzinič nadaljuje razpravo »Naša kulturna preteklost v luči obletnice z zanimivim poglavjem o slovenskih misijonarjih. Dr. Al. Odar je postavil spomenik dvema velikima možema, bratoma Alešu in Francetu Ušeničniku, ki sta umrla lansko pomlad v kratkem presledku 16 dni drug za drugim. Aleš Ušeničnik je velikan duha. Pisec ga je spoznal tako dobro; orisal ga je kot ideologa, znanstvenika, jezikovnega tvorca, umetnika. Ta razprava je dokumentarne važnosti, to tem bolj, ker v domovini noben list ni napisal besede ob smrti člana Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Prav tako dokumentarčen je članek o »Prosveti v begunstvu«, ki ga je napisal Franc Pernišek. Opisal je delo v taboriščih v Avstriji. Marjan Marolt pa poroča o »Kulturnem delu v italijanskih taboriščih. N. N. se je spomnil pok. Jaka

Debeveca, izdajatelja velikega slovenskega dnevnika v Ameriki »Ameriška domovina«. Dozdaj neobjavljene podatke iz slovenske zgodovine v prvih letih zadnje vojne prinaša Vauhnikov članek »Grožnje in spletke proti obstoju Slovenije. Dr. Ivan Ahčin, ki je eden najboljših sodobnih slovenskih sociologov, poroča »Kje smo v socialnem gibanju danes«. Spoznavanju slovenske politike v preteklosti služi razprava »60 let dela za slovenski narod«, na katero opozarjam zlasti naš mlajši rod, ki malo ve o trdem političnem in gospodarskem delu,

GOSPODARSTVO

Setev jare pšenice

naj bo izvršena najpozneje do 10. marca. Ker pri nas nimamo posebnih jarih sort, sejemo sorto »mentana«, ki uspeva tako kot ozimna pšenica, kakor tudi kot jara, to je pomladanska.

Glede priprave zemlje, gnojenja in nege jare pšenice velja približno isto kot glede ozimne:

Najbolje bo uspela jara pšenica na nji-vi, kjer je bil lansko leto krumpir, kateremu je sledila potem repa. Taka zemlja je navadno dovolj rahla, posebno če smo jo tekom zime enkrat preorali. V taki zemlji so tudi še ostanki lanskega gnojenja in zato ji gnojimo samo z umetnimi gnojili.

Umetna gnojila, ki pridejo v poštev za jaro pšenico, so ista kot za ozimno: Na vsakih 100 m² raztrosimo pred pobrannjem njive po 1 kg žveplenokislega amonijaka (solfato amonico), po 5 kg superfosfata (perfosfata) in po 1 kg kalijeve soli (sale potassico). Žveplenokisli amonijak lahko nadomestimo — kar se celo priporoča — z amonijevim solitrom (nitrato amonico), ki je sicer dražji, a tudi več kot še za polovico bogatejši na gnojilni moči. Amonijev nitrat vsebuje namreč en del dušika v amonijakalni, to je pozneje delujoči obliki in en del v takoj učinkoviti ali solitni obliki. Ker pri jari pšenici ne moremo računati s pretrgano rastjo, kot pri ozimnih sortah, temveč raste jara pšenica nepretrgoma od izkalitve do zorenja, se okoristi komaj izkaljena rastlina z dušikom v solitni obliki. Mlade rastline postanejo močne in take lahko dajo obilen pridelek. — Kdor pa bi gnojil z žveplenokislim amonijakom in ne z amonijevim nitratom, naj raztrosi na vsakih 100 m² pšeničnega polja po 1/2 kg apnenega (nitrato di calcio) ali čilkega solitra (nitrato di soda), čim bo pšenica poglala drugi list.

Če le moreš uporabljati za setev sejalko! Taka njiva je lepša, ker je setev izvršena bolj enakomerno brez praznih oplazov in ker na taki njivi mnogo lažje zatiraš plevel. Saj veš, da moramo tudi pšenico pletiti. Pa tudi na semenu prihranš, a pomni, da moraš od sorte »mentana« posejati na vsakih 100 m² po najmanj 1 1/4 kg zrnja, katerega prej razkužiš z modro galico, še praktičnejše pa s prahom »Caffarox«, vsakih 5 kg zrnja premešaj z 10 grami tega prahu.

ki so ga morali opravljati prednamci, zadržanja desetletja zlasti pod vodstvom Slovenske ljudske stranke. Koledar prinaša na kratko očrtan lik pisatelja sedemdesetletnika dr. Ivana Preglja, potem poročilo o prosvetnem in verskem delu na Goriškem in Koroškem, o katoliškem shodu Slovencev v Argentini, prispevke o gledališču, o moderni tehniki in še mnogo drugega.

Bogat je tudi pesniški del. Izmed mnogih imen naj navedem Balantiča, Tineta Debeljaka, Marjana Jakopiča, Slavka Srebrniča, Mirka Kunčiča; je pa še veliko drugih. Pripovedništvo, ki ga je v knjigi najmanj, zastopa zlasti Stanko Koeiper.

V kratkem poročilu ni mogoče vseh prispevkov niti omeniti. Lahko se pa reče, da je Koledar smotrno urejena, tehtna knjiga, katero preveva od začetka do konca vodilna misel — ljubezen do svobode in do lepe slovenske domovine.

A. I.

Železne galice prašičem!

Mnogo mladih prašičev erkne na splošni oslabelosti, katero često povzroča bela driska. Mnogi poskusi so dokazali, da bela driska ne napade prašičev, ki dobivajo redno med krmo nekoliko železne galice (zelena galica — solfato di ferro). Železno galico lahko premešamo med krmo in zadoštuje mala čajna žlička te soli za 10 prašičkov. Lahko pa železno galico tudi raztopimo v vodi, in sicer 25 gramov železne galice v litru vode in od te raztopine damo prašičku dnevno po eno čajno žličko.

Simodolska pasma

oziroma furlanska cikasta se vedno bolj širi v Južni Italiji, kjer so z njo zelo zadovoljni. Seveda jo redijo samo dobro organizirana kmečka posestva. Tudi oblast podpira širjenje te pasme.

Vedno manj prašičje masti,

vedno več pa olja in masla se zavžije v Italiji, skoraj nikjer pa ne v taki meri kot ravno v naših krajih: poraba prašičje masti pada. Med olji pa prevladuje vedno bolj olivno olje na škodo semenskega (iz sezama, soje, oreškov, itd.). Človek se sprašuje, ali imamo res že vsi pokvarjene želodce, da ne zdržijo malo močnejše hrane?

STRŽAŠKEGA

Sv. Vincencij

V dne 1., 2., 3., 4. marca, t. j. od nedelje do srede, se vrši v naši župniji 40. urna pobožnost na čast Sv. R. Telesu. Za sloven. vernike bo v teh dneh vsakikrat ob 5. uri popoldne ura čiščenja. V skupni molitvi z Jezusom bodo naše prošnje za velike zadeve gotovo uslišane!

Vse nedelje sedaj pred Veliko nočjo imamo pobožnost križanega pota ob 5h popoldne. Vsaj od tistih družin, ki še križansko žive, naj pridejo otroci in kdo starejših z njimi.

Tudi nedeljska maša ob 7h prijazno vabi k številnejši udeležbi sedaj, ko zima odhaja! Vsak pridobi eno družino!

Tržaški Breg prepeva

Zadnjo nedeljo se je vršil že tretji velik koncert vaških zborov v Tržaškem Bregu. Prvi nastop je bil na Štefanovo v Boljuncu, drugi 18. januarja v Borštu in tretji zadnjo nedeljo 22. februarja v Dolini. Pri koncertu v Dolini so nastopili sledeči zbori: iz Mačkovelj, iz Boršta, iz Boljunca in domači iz Doline. Dajemo vse priznanje gostom iz drugih vasi, a kot pevce omenjamo na prvem mestu dolinske može in fante. Reči moramo, da je bil najljepši začetek in konec koncerta, ko je prepeval dolinski moški zbor. Med mešanimi zbori zasluži vso pohvalo zbor iz Mačkovelj. Ima svojevrstno barvo, tako da je zopet res: vsaka vas ima svoj glas. Petje tega zbora je izredno nežno, prijetno, tako da nam je samo žal, da je zapel ta zbor le štiri pesmi. Zdi se nam, da je ta zbor v zadnjem letu pod vodstvom novega dirigenta g. Fabrisa zelo napredoval. Če še pomislimo na to, da je moral radi odsotnega dirigenta v zadnjem trenutku nastopiti drug dirigent, tedaj imamo pri mačkoveljskem zboru največ upanja, da bo sčasoma dosegel dolinski moški zbor. O boljuncem in borštanskem zboru smo mnenja, da preglasno pojeta, da zlasti ženski glasovi pokrivajo ostale, kar je zlasti škoda pri boljuncem zboru, ki ima odlične base in tudi tenorje. Vsem zborom priporočamo veliko več paznje na izgovarjavo, na dihanje, na dinamiko in disciplino petja.

To lepo tekmovalje, ki se je letos začelo med vaškimi zbori v Tržaškem Bregu, naj se nadaljuje in poslej vsako zimo ponavlja. Zamisel je zelo lepa in prva izvedba srečno izpeljana.

Kakšen pa je namen pri teh nastopih? Uradno se piše in govori: zblizanje med vami, večja ljubezen do slovenske pesmi. Toda tu zapišemo premišljeno besedo: Pozor! Cerkveni pevci iz Boršta, iz Doline, iz Mačkovelj, ki ste nastopili pri tem velikem koncertu, se zavedajte, da je bila izvedba vseh treh koncertov v rokah Slovensko-hrvatske Prosvetne zveze, ki je komunistična. Če to ni res, zakaj je objavljala te koncerte samo »Primorski dnevnik«? Zakaj niso o teh koncertih prinašali obvestil vsi naši slovenski časopisi? Zato rečemo ponovno številnim cerkvenim pevcem, pazite, da ne končate v Prosvetni zvezi, ki ni narodno slovenska, ampak strankarsko politična. O celotnem cerkvenem zboru, ki kar naprej hodi na pevska gostovanja in izlete v komunistično Jugoslavijo, smo mnenja, da ni na pravi poti in da spravlja ob slovenski ugled svojo domačo vas.

S tem opozorilom nikakor nečemo zmanjšati mogočnega vtisa, ki so ga naredili vsi trije koncerti na številno občinstvo. Hoteli smo samo namigniti cerkvenim pevcem, naj pazijo, da ne postanejo neekerkveni! Tako prijazno opozorilo je več vredno kakor samo živio klici, ki lahko večših več škodijo kakor koristijo. Če pa bo treba, bomo o tem novem sodelovanju cerkvenih in neekerkvenih zborov in pevcev pod varstvom Prosvetne zveze še pisali. Sicer pa mislimo, da bo končno obveljalo tudi pri teh nedolžnih vaških koncertih staro in življenjsko pravilo, ki se glasi: komur je mar krščansko narodno kulturo, ne bo nikoli sodeloval s komunisti!

Tržaški Pust - nepokopan!

Z mrličem, ki ga pravočasno in prav ne pokopljemo, je velik križ in resna nevarnost za žive. Tako se je letos zgodilo s tržaškim Pustom. Siromak je ostal nepokopan in sedaj dehti na vse strani. »Primorski dnevnik« in »Delo« kričita na cerkvene kroge, ki da — po njihovem — niso dovolili Pustovega pogreba. V Škedenju, v Bazovici, v Boljuncu, v Dolini, v Žavljah itd., se dviga »sulica« proti domačim župnikom, ki da so krivi velike Pustove nesreče. »Primorski dnevnik« se spozablja celo tako daleč, da proglašava stavko proti župnijskemu kinu v Bazovici, češ da je župnik zakrivil Pustovo sramoto. Podobne grožnje v raznih oblikah se slišijo v drugih vaseh. Kaj se je torej

zgodilo in kako bomo potolažili užaljeni »Primorski dnevnik«, ki zagovarja, širi in priporoča novo kulturo poganskega Pusta? Dejstva so v kratkem sledeča:

V vseh povojnih letih so začeli komunisti zlorabljati pustno veseljenje za žalitev Cerkev, njenih obredov in predstavnikov. Tako smo videli na Tržaškem še lansko leto v pustnih sprevodih škofo z gotovim imenom, kardinale, križ, strežnike, duhovnike, farso s kardinale in vodo. Videli smo nemarnega Pusta na mrtvaškem odru med svečami pod pravim križem; ljudje so hodili v neko hišo pri Sv. Ani in v Žavljah kropit mrtvega Pusta kakor pravega mrliča. Pri sežiganju in pogrebu Pusta so se vrstili javni govori, ki žalijo krščanski čut in sveto vero. Radi vsega tega je civilna oblast zaščitila državno priznано vero in je za to leto prepovedala pustne sprevode in pogrebe. To je prvo dejstvo.

Radi tega je na pepelnico po vseh vaseh izbruhnilo veliko vprašanje, kdo je vsega tega kriv? E, kdo drugi kakor župnik! Kadar v vasi ni kaj prav, tedaj je kriv župnik! Ta je tuje in najlaže prenese, zato udari po njem! In so letele psovke in klevete in pravo preklinjanje Boga vprilo policije(!) iz gostiln na vse strani in v petih minutah je znal ves Kras in Breg, da je zopet župnik vmes in zato ne bo Pustovega pogreba! Krasna logika, resnično zavidanja vredna modrost, prava deveta sola pod mostom! Ti Pustov bratec si norel na račun Pusta proti državni postavi in sedaj naj bo po tvojem in celo po mnenju kakšnega plitvega inteligenta vsega tega kriv najbližji duhovnik! Vsi pametni ljudje in teh je po zadnji Pustovi nesreči na Tržaškem kar veliko število, pa pravijo, da ste krivi vsega prav vi, pustni bratec, ki mislite, da na pustni torek ni Boga, ne kralja. Prav bi se obnašali v prejšnjih letih in bi lahko tudi letos proslavili in zakopali svoj ideal, poganski ostanek tolikokrat ozmerjanih starih Rimljanov! Tako pa je po vaši krivdi Pust nepokopan in sedaj je v nevarnosti mir na zemlji. Kdo zna, če ne pride celo do mednarodnega incidenta ali vsaj nedolžne zamenjave protestnih not? Iz časopisov smo celo zvedeli, da so v Boljuncu mrtvega Pusta kar resnično aretirali in ga odpeljali v policijski zapor. V Škedenju je še menda danes vse v pripravnem stanju, v neki kraški vasi je zamera dosmrtna in vse kaže, da bo drugo leto za pustni torek velika reakcija. Kaj mislite, kar tako ne sme nihče uničiti

Z GORIŠKEGA

Števerjan

V četrtek dne 19. t. m. je cerkveni pevski zbor priredil 2. kulturni večer, ki je bil posvečen 90-letnici rojstva Ivana Trinka.

Po kratkih otvoritvenih besedah nam je gospod predavatelj dr. J. Bitežnik prikazal slavljenca kot moža, ki ima ogromne zasluge, bodisi za beneške Slovence kakor tudi za celoten slovenski narod. Trinko, ki se je udeleževal na skoro vseh poljih lepih umetnosti, je bil tudi brezkompromisen borec za pravice beneškega ljudstva. Gospod predavatelj nam je zlasti to poudaril v veliki meri ter dodal, da je monsignor Ivan Trinko tudi kot duhovnik osebnost, ki uživa spoštovanje vsega slovanskega sveta, saj ga je on pomagal seznaniti v rimskem svetu.

Res, lahko rečemo, da je govornik tako mojstrsko prikazal Ivana Trinka, da smo ga posebno mi mlajši s tolikim zanimanjem poslušali, da je večer minil res prehitro.

Zahvaljujemo se pevskega zboru za tak izreden užitek, ki nam ga je nudil, in želimo še mnogo takih večerov.

Za Podgoro:

V predpustni številki našega »Glasa« sem opazil prav sredi zadnje strani med raznimi drugimi oglasi in vabilu tudi precej veliko obrobjeno vabilo na veselo pritrčitev v Podgori. Kaj bo pa tam? Saj že dolgo časa nismo videli ničesar pisanega o Podgori. »Ti, glej, glej!« pokličem prijatelja Toneta, ki je ravno vstopil v kavarno, »